

УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ – ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я

Реалізація державної політики у сфері охорони здоров'я і державного управління галуззю в першу чергу полягає в імплементації розроблених законодавчими органами і схвалених законодавчих актів.

Наявність ефективного національного законодавства є безпосередньою запорукою формування державної політики охорони здоров'я, суттєвим важелем успішного реформування галузі та інструментом вдосконалення державного управління.

Однак, зважаючи на те, що Україна переживає досить зтяжний перехідний період процесу демократичної трансформації суспільства, виникає необхідність у створенні сучасного законодавства в секторі репродуктивного здоров'я нації – як юридичної основи державного управління в цьому напрямку. На сьогодні склалася ситуація, коли Україна – європейська, правова, демократична, соціально орієнтована держава, що з перших днів незалежності проголосила право людини найбільшою цінністю держави та взяла на себе зобов'язання бути гарантом її прав на здоров'я, проводить переважно декларативну політику, і це при тому, що нормативно-правова база галузі охорони здоров'я нараховує понад 900 документів, що засвідчують усвідомлене та відповідальне ставлення з боку держави до охорони здоров'я, в тому числі в питаннях материнства, дитинства та ін. Прагнучи до європейськості, Україна перша з держав Східної Європи підтримала такі важливі й глобальні документи, як представлену Радою Європи "європейську соціальну хартію", викладену у "Джакартській декларації" Програму ООН щодо сталого розвитку, Програму ЄБ ВООЗ "Здоров'я для всіх у ХХІ сторіччі" тощо.

Важливою проблемою подальшого розвитку законодавства України про охорону здоров'я є необхідність його гармонізації з нормами міжнародного права, передусім, необхідність його привернення у відповідність з правовими стандартами Ради Європи, повноправним членом якої Україна вже стала.

Досі не може вважатися задовільною робота з упровадження стандартів Ради Європи в національне законодавство України з питань охорони здоров'я, оскільки вона не набула системного характеру, а врахування положень вище перелічених міжнародних документів є переважно емпіричним. Основні положення зазначених документів доцільно якомога детальніше врахувати у відповідних нормативних актах Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади, спрямованих на організацію здійснення визначеною Верховною Радою України державної політики охорони здоров'я.

Не менш значною є проблема необхідності адаптації законодавства України до законодавства в ЄС. Хоча в Україні ще з 1997 р. затверджено заходи щодо поетапного впровадження вимог директив Євросоюзу в частині безпечності фармацевтичних засобів, безпеки харчових продуктів, дитячих іграшок, одягу, білизни тощо, не всі вони на даний час в повному обсязі використовуються в повсякденному житті.

Одним із центральних завдань вбачається обґрунтування шляхів внутрішньої перебудови національної системи охорони здоров'я, виходячи із сучасних економічних умов, орієнтованих на забезпечення максимально ефективного використання наявних у держави ресурсів, а саме:

– вдосконалення правових механізмів фінансування медичної допомоги та здійснення господарської діяльності в галузі охорони здоров'я з урахуванням залучення додаткових та раціонального використання наявних фінансових ресурсів, та створення сприятливого режиму господарювання в галузі, за допомогою, в тому числі й механізмів оподаткування;

– забезпечення розробки та прийняття підзаконних нормативно – правових актів;

– забезпечення подальшої гармонізації законодавства України із законодавством, передусім, Ради Європи та Європейського Союзу;

– інформаційне забезпечення галузі охорони здоров'я як засіб ефективної підтримки у сфері формування, виконання, моніторингу та оцінки стану справ в охороні здоров'я. Інформаційні стратегії потрібні до використання відповідних показників для оцінки вже виконаних завдань і розробки відповідних програм; вони потрібні для прогнозування майбутніх потреб; вони потрібні для обміну інформацією з іншими секторами народного господарства та для забезпечення зацікавлених керівних кадрів, що приймають рішення, які впливають на стан здоров'я населення.

Для виконання вищезазначеного необхідно:

Верховній Раді України

1. На законодавчому рівні зробити, нарешті, вибір між збереженням і вдосконаленням існуючих на даний

час системи фінансування галузі охорони здоров'я, або здійснити перехід до системи, орієнтованої на запровадження обов'язкового медичного страхування.

2. Внести відповідні зміни та доповнення до Основ законодавства України про охорону здоров'я, спрямовані на посилення ролі профілактичної, інформаційно-просвітницької роботи, первинної медико-санітарної допомоги та раціоналізації використання фінансових ресурсів та ін.

3. Прийняти закон про охорону репродуктивного здоров'я.

4. Розглянути питання про ратифікацію Україною або приєднання України до основних документів Ради Європи, що прямо чи опосередковано стосуються охорони здоров'я та забезпечення прав людини у цій сфері.

5. Вжити заходів щодо максимально можливого врегулювання прав людини у сфері охорони здоров'я на рівні закону як юридичного акту вищої сили, а не підзаконних актів, як це має місце у багатьох випадках зараз.

Кабінету Міністрів України

1. Вжити заходів щодо розробки, затвердження Закону про охорону репродуктивного здоров'я.

2. Вжити заходів щодо розробки, затвердження та постійного ведення національного переліку програм чи послуг для захисту чи поліпшення репродуктивного здоров'я з відповідним адекватним фінансовим забезпеченням заходів.

3. Визначити основні напрямки діяльності та роль різних органів державної влади у процесі забезпечення реалізації всього комплексу заходів, що стосуються питань збереження репродуктивного здоров'я нації та здійсненні активної демографічної політики, спрямованої на стимулювання народжуваності, збереження та зміцнення репродуктивного здоров'я, а також соціальної політики підтримки молодих сімей, материнства та дитинства.

4. Здійснити заходи по удосконаленню системи інформаційного забезпечення галузі охорони здоров'я на основі широкого розвитку інформаційних мереж та реорганізації медико-статистичної служби

Література:

1. Москаленко В. Ф. Глобальні загрози громадському здоров'ю та сучасні стратегії боротьби з ними / В. Ф. Москаленко, Т. С. Грузєва // Наук. вісн. Нац. мед. ун-ту імені О. О. Богомольця. – 2007. – № 1 (11). – С. 12–15.

2. Білинська М. Державне управління забезпеченням національної безпеки та чинники громадського здоров'я / М. Білинська, Н. Рингач // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2008. – Вип. 1 (20). – С. 417–425.

3. Стратегічні напрямки розвитку охорони здоров'я в Україні / за заг. ред. В. М. Лехан, В. М. Рудого. – К. : Сфера, 2001. – 151–171.

4. Основні шляхи подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні / За заг. ред. В. М. Лехан, В. М. Рудого. – К. : Вид-во Раєвського, 2005 – 168 с.